

EĞİTİM SOSYOLOJİSİ

Editör

Doç. Dr. Rıdvan KÜÇÜKALİ

Yazarlar

Prof. Dr. Mehmet KÜÇÜK

Prof. Dr. M. Cihangir DOĞAN

Doç. Dr. Rıdvan KÜÇÜKALİ

Doç. Dr. Şükrü ADA

Dr. Öğr. Üyesi Fatma Hürrem SÜNNEY

Dr. Öğr. Üyesi Nermin KARABACAK

Dr. Öğr. Üyesi Sıtkı ÇEKİRDEKÇİ

Gül KADAN

Mehmet ŞENTÜRK

Salih Kürşat ÇİLİNGİR

Deniz GÖRGÜLÜ

Ankara

2020

EĞİTİM SOSYOLOJİSİ

Editör: Doç. Dr. Rıdvan KÜÇÜKALİ

©Tüm Hakları Saklıdır. 2020.

Bu kitabın Türkiye'deki basım, yayın, satış hakları Anı Yayıncılık Eğitim ve Danışmanlık San. Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri herhangi bir bilgi depolama ve erişim sistemiyle, mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, aktarılamaz, dağıtılamaz.

Yayıncı Sertifika No	: 16003
Matbaa Sertifika No	: 46586
ISBN	: 978-605-170-346-6
e-ISBN	: 978-605-170-368-8
Kapak Tasarımı	: Kezban KILIÇOĐLU
Mizanpaj	: Göksel ÇAKIR
Dil Kontrol	: Göksel ÇAKIR
Baskı	: Sözkese Matbaacılık
Adres	: İvedik OSB 1518. Sokak Mat-Sit İş Mrk. No: 2/40 Yenimahalle-ANKARA
Tel	: 0 312 395 21 10

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI

KÜÇÜKALİ, Rıdvan

EĞİTİM SOSYOLOJİSİ

Anı Yayıncılık, Ankara/ Türkiye
2020, 1. Baskı, xii+260 Sf., 16x24 cm

ISBN: 978-605-170-346-6
e-ISBN: 978-605-170-368-8

Sosyoloji, Eğitim Sosyolojisi, Eğitim

Toplum, Sosyal Yapı, Sosyal Tabakalaşma, Sosyal Olay, Sosyal Olgu, Sosyalleşme, Sosyal Hareketlilik, Kültür, Sosyal Kurumlar, Sistem, Okul, Kapsayıcı Eğitim

Anı Yayıncılık
Kızılırmak Sokak 10/A
Bakanlıklar/Ankara
Tel: 0 312 425 81 50 pbx
e-posta: aniyayincilik@aniYayincilik.com.tr
<http://www.aniyayincilik.com.tr>

A harfinin evrimi

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

1. BÖLÜM: TOPLUM, SOSYAL YAPI, TOPLUMSAL VE SOSYAL TABAKALAŞMA, SOSYAL OLAY, SOSYAL OLGU

Doç. Dr. Rıdvan KÜÇÜKALİ

2. BÖLÜM: SOSYALLEŞME, SOSYAL DEĞİŞME, SOSYAL TABAKALAŞMA VE SOSYAL HAREKETLİLİK

Dr. Öğr. Üyesi Sıtkı ÇEKİRDEKÇİ

Prof. Dr. M. Cihangir DOĞAN

3. BÖLÜM: SOSYOLOJİNİN ÖNCÜLERİ VE EĞİTİM GÖRÜŞLERİ

Arş. Gör. Dr. Mehmet ŞENTÜRK

4. BÖLÜM: TÜRKİYE'DE SOSYOLOJİNİN VE EĞİTİM SOSYOLOJİSİNİN GELİŞİMİ

Deniz GÖRGÜLÜ

5. BÖLÜM: KÜLTÜR VE EĞİTİM

Dr. Öğr. Üyesi Fatma HÜRREM SÜNNEY

6. BÖLÜM: SOSYAL KURUMLAR VE EĞİTİM

Dr. Öğr. Üyesi Fatma HÜRREM SÜNNEY

Arş. Gör. Salih Kürşat ÇİLİNGİR

7. BÖLÜM: SOSYOLOJİDE TEMEL KURAMLAR

Dr. Öğr. Üyesi Nermin KARABACAK

Prof. Dr. Mehmet KÜÇÜK

8. BÖLÜM: SOSYAL, KÜLTÜREL, AHLÂKÎ BİR SİSTEM VE TOPLULUK OLARAK OKUL

Öğr. Gör. Gül KADAN

Doç. Dr. Şükrü ADA

9. BÖLÜM: KAPSAYICI EĞİTİM

Öğr. Gör. Gül KADAN

Doç. Dr. Rıdvan KÜÇÜKALİ

ÖN SÖZ

Gelişmiş toplumların en önemli özelliklerinden birisi, yetişmiş ve yetkin insan profilini oluşturmak ve bu profile uygun insanlar yetiştirmektir. Bu sayede toplumlar kendisi için gerekli olan gelişimi ve değişimi sağlıklı bir şekilde yakalayabilecek ve kendisini geleceğe sağlıklı bir şekilde taşıyabilecektir. Bunun için de toplumların eğitime önem vermesi ve eğitilmiş insan yetiştirilmesi için çaba sarf etmesi gerekmektedir. Çünkü toplumların geleceği bu çabalarla belirlenecektir. Bu bağlamda iyi yetiştirilmiş bireyler aynı zamanda topluma yapılacak bir yatırım olacaktır. Dolayısıyla bireylerin yetiştirilmesi hem topluma hem de o toplumun eğitim anlayışına bağlıdır.

Bireylerin yetişmesinde sadece içinde bulunduğu toplum ve aile etkili olmamaktadır. Bireylerin yetişmesinde etkili olan birçok kurum ve kuruluş bulunmaktadır. Onun için toplum ve ailenin yanı sıra bu kurum ve kuruluşların, bireylerin yetişmesine katkı sağlayacak şekilde dizayn edilmesi ve donanımlı hale getirilmesi gerekmektedir.

Sadece iyi insan yetiştirmek değil bireysel farklılıkların dikkate alınarak toplum içerisinde yaptığı olumlu gelişmelerin yanı sıra kendisinin de yaptığından mutlu olan insanlar yetiştirmek çok önemlidir. Bu aynı zamanda işin kalitesini, ürün artışını ve moral-motivasyonu olumlu şekilde etkileyecektir.

Eğitim Sosyolojisi kitabımızın, başta toplum bilimciler olmak üzere, öğretmenler ve öğretmen adaylarının ihtiyaç duydukları konuları bir arada sunması hedeflenmiştir.

Uzun ve zahmetli bir süreç gerektiren kitabın hazırlanmasında emeği geçen ünite yazarlarına, katkıda bulunan meslektaşlarıma ve Anı Yayıncılık çalışanlarına teşekkürlerimi sunarım. Bilimsel bir eser olarak hazırlanan bu kitabın istenilen amaçlara ve var olan problemlerin çözülmesine katkı sağlaması dileğiyle...

Doç. Dr. Rıdvan KÜÇÜKALİ

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM: TOPLUM, SOSYAL YAPI, TOPLUMSAL VE SOSYAL TABAKALAŞMA, SOSYAL OLAY, SOSYAL OLGU	1
GİRİŞ	2
1.1. TOPLUM	2
1.1.1. Toplumun Özellikleri	3
1.1.2. Toplum Sınıflandırılması	3
1.1.2.1. İlkel Göçebe Topluluklar	6
1.1.2.2. Tarım Toplulukları	6
1.1.2.2.1. Özlükler (Aşiretler)	7
1.1.2.2.2. Siteler (Kentler)	7
1.1.2.2.3. İmparatorluk	7
1.1.2.2.4. Feodal Toplum	8
1.1.2.3. Sanayi Toplulukları	8
1.2. SOSYAL YAPI	9
1.2.1. Nüfus	9
1.2.2. Fizikî Yapı ve Özellikleri	10
1.2.2.1. Köy	11
1.2.2.2. Kent	11
1.2.3. Sosyal Tabakalaşma	12
1.2.3.1. Tabakalaşma Çeşitlikleri	13
1.2.3.1.1. Kapalı tabakalaşma	13
1.2.3.1.2. Yarı açık tabakalaşma	14
1.2.3.1.3. Açık tabakalaşma	14
1.2.3.2. Tabakalaşma Kuramları	16
1.2.3.2.1. Karl Marx'ın tabakalaşma kuramı	16
1.2.3.2.2. Fonksiyonalist (işlevselci) Kingsley Davis ve Wilbert E. More'a göre tabakalaşma kuramı	16
1.2.3.2.3. Max Weber'in tabakalaşma kuramı	16
1.2.3.2.4. Gerhard Lensk'in tabakalaşma kuramı	17
1.2.3.2.5. Çatışmacıların tabakalaşma kuramı	17
1.2.3.2.6. Vilfredo Pareto'nun tabakalaşma kuramı	18
1.3. SOSYAL OLAY	18
1.4. SOSYAL OLGU	19
SONUÇ	20
KAYNAKÇA	22
2. BÖLÜM: SOSYALLEŞME, SOSYAL DEĞİŞME, SOSYAL TABAKALAŞMA VE SOSYAL HAREKETLİLİK	25
PROBLEM DURUMU	26
ÇÖZÜM	26
GİRİŞ	28
2.1. SOSYALLEŞME	28

2.1.1. Sosyalleşme ve Özellikleri	29
2.1.2. Sosyalleşme Çeşitleri	31
2.1.3. Sosyalleşme Araçları	32
2.2. SOSYAL DEĞİŞME VE ÖZELLİKLERİ	35
2.2.1. Sosyal Değişmede Etkili Olan Faktörler	38
2.2.2. Sosyal Değişme ve Eğitim	39
2.3. SOSYAL TABAKALAŞMA	40
2.3.1. Sosyal Tabakalaşma Tipleri	42
2.3.2. Sosyal Tabakalaşma Teorileri	45
2.3.3. Sosyal Tabakalaşma ve Eğitim	46
2.4. SOSYAL HAREKETLİLİK	47
2.4.1. Sosyal Hareketlilik Nedir?	47
2.4.2. Sosyal Hareketlilik Tipleri	48
2.4.3. Sosyal Hareketlilikte Etmenler	51
2.4.4. Sosyal Hareketlilik ve Eğitim	52
SONUÇ	53
KAYNAKÇA	55
3. BÖLÜM: SOSYOLOJİNİN ÖNCÜLERİ VE EĞİTİM GÖRÜŞLERİ	59
PROBLEM DURUMU	60
ÇÖZÜM	60
GİRİŞ	60
3.1. SOSYOLOJİNİN ÖNCÜ İSİMLERİ	62
3.1.1. İbn-i Haldun	62
3.1.2. Henri de Saint Simon	64
3.1.3. Auguste Comte	66
3.1.4. Emile Durkheim	67
3.1.5. Max Weber	69
3.1.6. Karl Marx	71
3.2. FARKLI ÜLKELERDE EĞİTİM SOSYOLOJİSİ	72
3.2.1. Talcott Parsons	72
3.2.2. Paulo Freire	73
3.2.3. Basil Bernstein	74
SONUÇ	75
KAYNAKÇA	77
4. BÖLÜM: TÜRKİYE'DE SOSYOLOJİNİN VE EĞİTİM SOSYOLOJİSİNİN	
GELİŞİMİ	81
GİRİŞ	82
4.1. TÜRKİYE'DE SOSYOLOJİNİN VE EĞİTİM SOSYOLOJİSİNİN GELİŞİMİ	82
4.2. EMRULLAH EFENDİ	84
4.3. PRENS SABAHATTİN	85
4.4. ETHEM NEJAT	87
4.5. ZİYA GÖKALP	88
4.5.1. Hayatı	88
4.5.2. Eserleri	88
4.5.3. Görüşleri	89
4.5.3.1. Sosyolojinin İnceleme Alanına Giren Görüşleri	89

4.5.3.2. Eğitim Sosyolojisinin İnceleme Alanına Giren Görüşleri -----	90
4.6. İSMAİL HAKKI BALTAÇIOĞLU -----	92
4.6.1. Hayatı -----	92
4.6.2. Eserleri -----	93
4.6.3. Görüşleri -----	93
4.6.3.1. Sosyolojinin İnceleme Alanına Giren Görüşleri -----	93
4.6.3.2. Eğitim Sosyolojisinin İnceleme Alanına Giren Görüşleri -----	94
4.7. NURETTİN TOPÇU -----	96
4.7.1. Hayatı -----	96
4.7.2. Eserleri -----	97
4.7.3. Görüşleri -----	97
4.7.3.1. Sosyolojinin İnceleme Alanına Giren Görüşleri -----	97
4.7.3.2. Eğitim Sosyolojisinin İnceleme Alanına Giren Görüşleri -----	98
4.8. MÜMTAZ TURHAN -----	100
4.8.1. Hayatı -----	100
4.8.2. Eserleri -----	101
4.8.3. Görüşleri -----	101
4.8.3.1. Sosyolojinin İnceleme Alanına Giren Görüşleri -----	101
4.8.3.2. Eğitim Sosyolojisinin İnceleme Alanına Giren Görüşleri -----	102
SONUÇ -----	104
KAYNAKÇA -----	105
5. BÖLÜM: KÜLTÜR VE EĞİTİM -----	111
PROBLEM DURUMU -----	112
ÇÖZÜM -----	112
GİRİŞ -----	112
5.1. KÜLTÜR VE EĞİTİM İLİŞKİSİ -----	113
5.2. KÜLTÜRÜN ÖZELLİKLERİ -----	115
5.2.1. Kültür Öğrenilir -----	115
5.2.2. Kültür Birikimseldir -----	115
5.2.3. Kültür Bütünleştiricidir -----	115
5.3. KÜLTÜRE İLİŞKİN BAZI TEMEL KAVRAMLAR -----	116
5.3.1. Maddî ve Manevî Kültür -----	116
5.3.2. Kültürleme -----	116
5.3.3. Kültürleşme -----	117
5.3.4. Kültürel Gecikme -----	117
5.3.5. Kültür Şoku -----	118
5.3.6. Alt Kültür -----	118
5.3.7. Karşı(t) Kültür -----	119
5.3.8. Kültür Emperyalizmi -----	119
5.3.9. Yüksek Kültür ve Popüler Kültür -----	119
5.3.10. Etnosantrizm/Kültürel Taassup -----	120
5.3.11. Kültürel Görelilik -----	120
5.3.12. Kültürel Değişme -----	121
5.4. EĞİTİM KÜLTÜRÜN AKTARICISIDIR -----	121
5.5. KÜRESELLEŞME VE EĞİTİM İLİŞKİSİ -----	125
SONUÇ -----	128
KAYNAKÇA -----	130

6. BÖLÜM: SOSYAL KURUMLAR VE EĞİTİM	133
PROBLEM DURUMU	134
ÇÖZÜM	134
GİRİŞ	135
6.1. KURUM NEDİR?	135
6.2. ANA KURUMLAR	136
6.2.1. Aile Kurumu	136
6.2.1.1 İşlevsel Özelliklerine Göre Aile Çeşitleri	137
6.2.1.2. Yapısal Özelliklerine Göre Aile Çeşitleri	137
6.2.1.3. Evlenme Biçimlerine Göre Aile Çeşitleri	138
6.2.1.3.1. Endogami ve Egzogami	138
6.2.1.3.2. Monogami ve Poligami	139
6.2.1.4. Aile ve Eğitim İlişkisi	140
6.2.2. Siyaset Kurumu	141
6.2.2.1. Siyaset Nedir? Politika ile İlişkisi Nasıldır?	141
6.2.2.2. İktidar ve Otorite İlişkisi	142
6.2.2.3. Egemenliğin Kaynağına Göre Devlet Biçimleri	143
6.2.2.3.1. Monarşi	143
6.2.2.3.2. Cumhuriyet	144
6.2.2.4. Siyaset ve Eğitim İlişkisi	144
6.2.3. Ekonomi Kurumu	145
6.2.3.1. Ekonomi Nedir?	145
6.2.3.2. Türkiye’de ve Dünyada Ekonominin Gelişmesi	146
6.2.3.3. Ekonomi ve Eğitim İlişkisi	147
6.2.4. Hukuk Kurumu	149
6.2.4.1. Hukuk ve Toplum	149
6.2.4.2. Hukukun Üstünlüğü	150
6.2.4.3. Hukuk ve Eğitim İlişkisi	150
6.2.5. Ahlâk Kurumu	151
6.2.5.1. Ahlâk ve Etik İlişkisi	151
6.2.5.2. Ahlâk Konusunda Farklı Görüşler	152
6.2.5.3. Ahlâk ve Eğitim İlişkisi	153
6.2.6. Din Kurumu	153
6.2.6.1. Din Nedir? Dinin Toplumdaki İşlevleri Nelerdir?	153
6.2.6.2. Din ve Eğitim İlişkisi	155
6.2.7. Bir Kurum Olarak Eğitim	156
6.2.7.1. Eğitim Nedir? Formal ve İnfomal Eğitim İlişkisi Nasıldır?	156
6.2.7.2. Eğitimin Açık ve Gizil İşlevleri Nelerdir?	158
6.2.7.3. Tarihsel Seyri İçerisinde Eğitim Kurumu	162
SONUÇ	164
KAYNAKÇA	166
7. BÖLÜM: SOSYOLOJİDE TEMEL KURAMLAR	169
GİRİŞ	170
7.1. TEMEL SOSYOLOJİ KURAMLARI	170
7.1.1. Yapısalcılık (Strüktüralizm)	170
7.1.1.1. Antropolojik Yapısalcılık	171
7.1.1.2. Yapısal Marxizm	172

7.1.1.3. Postyapısalcılık-----	172
7.1.2. Sembolik Etkileşimcilik -----	173
7.1.3. Etnometodoloji-----	175
7.1.3.1. Kurumsal Ortamlarla İlgili Araştırmalar -----	178
7.1.3.2. Konuşma Çözümlemesi-----	178
7.1.4. Fenomenoloji-----	179
7.1.5. Eleştirel Teori -----	182
7.1.5.1. Marxçı Kurama Yönelik Eleştiriler -----	183
7.1.5.2. Pozitivizm ve Empirizme Yönelik Eleştiriler -----	184
7.1.5.3. Sosyolojiye Yönelik Eleştiriler-----	185
7.1.5.4. Modern Topluma Yönelik Eleştiriler -----	185
7.1.5.5. Kültüre Yönelik Eleştiriler -----	186
7.1.6. Çatışma Teorisi -----	187
7.1.7. Yapısal İşlevselcilik -----	191
SONUÇ-----	198
KAYNAKÇA-----	202

8. BÖLÜM: SOSYAL, KÜLTÜREL, AHLÂKÎ BİR SİSTEM VE TOPLULUK OLARAK

OKUL-----	205
GİRİŞ -----	206
8.1. EĞİTİM VE OKUL-----	207
8.1.1. Eğitim Kurumlarının Özellikleri-----	209
8.1.1.1. Biçimsellik -----	209
8.1.1.2. Bürokrasi -----	210
8.1.1.3. Öğrenci Etkileşimi -----	210
8.2. OKUL VE ÖNEMİ-----	211
8.3. SİSTEM OLARAK OKUL -----	213
8.4. SOSYAL BİR SİSTEM OLARAK OKUL -----	214
8.5. OKULUN TOPLUMSALLAŞTIRMA ÖZELLİĞİ-----	216
8.6. KÜLTÜREL BİR SİSTEM OLARAK OKUL -----	217
8.6.1. Bir Sistem Olarak Okulun Sahip Olduğu Kültürel Özellikler -----	218
8.7. OKULUN YAPISAL İŞLEVİ-----	219
8.7.1. Müdür -----	219
8.7.2. Rehber Öğretmenler-----	219
8.7.3. Öğretmenler-----	219
8.7.4. Öğrenciler -----	220
8.8. OKUL ETKİLİLİĞİ -----	220
8.9. J. DEWEY'E GÖRE OKULUN GÖREVLERİ -----	220
8.9.1. Basite İndirgeme -----	220
8.9.2. Temizleme -----	221
8.9.3. Dengeleme -----	221
8.10. OKULUN ÇOCUK GELİŞİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ -----	221
8.11. AHLÂK EĞİTİMİ -----	222
8.12. AHLÂKÎ BİR SİSTEM VE TOPLULUK OLARAK OKUL-----	224
SONUÇ-----	226
KAYNAKÇA-----	228

9. BÖLÜM: KAPSAYICI EĞİTİM -----	237
Giriş -----	238
9.1. EĞİTİM VE EĞİTİMİN ÖNEMİ-----	239
9.2. YOKSULLUK VE EĞİTİM-----	240
9.3. GÖÇ VE EĞİTİM -----	241
9.4. ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUKLAR VE EĞİTİM -----	243
9.5. DUYGUSAL VE DAVRANIŞSAL BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLAR-----	245
9.6. KAPSAYICI EĞİTİM-----	245
9.7. KAPSAYICI EĞİTİM ÇALIŞMALARI SIRASINDA YAPILMASI GEREKENLER ---	250
SONUÇ-----	251
KAYNAKÇA-----	253

1. BÖLÜM

TOPLUM, SOSYAL YAPI, TOPLUMSAL VE SOSYAL TABAKALAŞMA, SOSYAL OLAY, SOSYAL OLGU

Doç. Dr. Rıdvan KÜÇÜKALİ
ORCID: 0000-0001-7254-3723

Toplum; sevgiyle kaynaşır, adaletle yaşar.

FARABI

GİRİŞ

İnsanlar sosyal varlıklardır. Bunun için bir arada yaşamak zorundadırlar. Çünkü tüm canlılar içerisinde organları açısından en az gelişmiş olan varlık, insandır. Ancak onu diğer canlılardan ayıran en önemli özelliği ise akıl sahibi olmasıdır. İnsan dışında kalan tüm canlılar, içinde buldukları çevreye uyum sağlamak mecburiyetindedir. Ancak insan akli sayesinde içinde bulunduğu çevreyi kendisine göre düzenler. Bunu yaparken de diğer canlılardan kendisini ayıran en önemli özelliği olan aklını kullanır. Bazıları hayvanların da akli olduğunu söylese de hayvanların yapmış olduğu davranışlara içgüdü, insanların davranışlarına içdürtüsel davranış denilmektedir. Fark ise hayvanlar içgüdüsel davranışlarını erteleyemezler. Ancak insanlar içdürtüsel davranışlarını ertelerler. Tüm canlılar içinde buldukları çevreye uyarken insan, içinde bulunduğu çevreyi kendine göre düzenler. İçinde bulunduğu çevreyle ilgili düzenlemeleri yaparken de diğer insanlara ihtiyaç duyar. Böylece bir araya gelen insanlar daha güzel yaşam şartlarını oluşturmuş olurlar. Bu bir araya geliş yeni ilişkileri beraberinde getirmiştir. Bu ilişkiler zamanla gelişerek ortak kararların alındığı birliktelikleri oluşturmuştur. Zamanla gelişen bu birliktelikler birbirinden farklı kültürlere sahip yeni birlikteliklere yol açmıştır. Böylece bu birliktelikler toplumların oluşmasını sağlamıştır. Her toplumun kendine has özellikleri vardır. Bunun için toplumlar birbirlerine göre birtakım farklılıklar gösterirler. Toplumlar insanlardan daha çok yaşarlar ve yaşamaları da gerekir. Bu anlamda toplumsal bir birliktelik çok kolay kurulmaz. Bunun için kendisini oluşturan insanın ölmesi ile bu birliktelikler ölmez. Toplumlar kendilerinin devamını sağlayabilmek için bazı fonksiyonları oluşturmak zorundadır. Toplumlar rastgele ya da gelişigüzel bir araya gelmiş insan yığınlarından oluşmazlar. Toplumun varlığını sürdürebilmesi, onu oluşturan bireylerin, grupların ve örgütlerin arasındaki iş birliğine ve onların kurduğu ilişkilere bağlıdır. Ayrıca toplumu oluşturan bireylerin toplumda birtakım statüleri, rolleri ve sorumlulukları vardır. İnsanlar diğer insanlara karşı da bazı sorumluluklar taşır.

1.1. TOPLUM

Çok sayıda insanın ortak bir kültürü paylaştığı, sosyal ihtiyaçlarını karşılamak için diğer insanlarla etkileştiği ve birçok insanla bir araya gelerek oluşturdukları birlikteliğe *toplum* denilir (Fichter, 2011: 87). Bir başka deyişle “Gayri resmi ilişkilerin ve ben duygusunun egemen olduğu farklılaşma, uzmanlaşma ve iş bölümünün geliştiği, sosyal ilişkilerin sözleşmeye göre düzenlendiği, statülerin başarıya göre verildiği sosyal düzen şeklidir” (Kızılcıkelik, Erjem, 1994:418). Bu tanımlardan anlaşıldığı üzere birey, içinde bulunduğu toplumdan etkilenir. Ancak bazı durumlarda içinde bulunduğu toplumu etkileyen bireyler de vardır.